

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Druk nr 432

Warszawa, dnia 16 czerwca 1998 r.

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

– o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posła Macieja Manickiego.

(-) Władysław Adamski; (-) Barbara Blida; (-) Józef Błaszczyk; (-) Władysław Bułka; (-) Krystyna Cencek; (-) Wiesław Ciesielski; (-) Anna Filek; (-) Danuta Grabowska; (-) Grzegorz Gruszka; (-) Krystyna Herman; (-) Barbara Hyla-Makowska; (-) Piotr Ikonowicz; (-) Stanisław Janas; (-) Ewa Janik; (-) Zbigniew Janowski; (-) Mieczysław Jedoń; (-) Zbigniew Kaniewski; (-) Antoni Kobielski; (-) Bogdan Lewandowski; (-) Stefan Macner; (-) Wit Majewski; (-) Maciej Manicki; (-) Kazimierz Milner; (-) Andrzej Otręba; (-) Regina Pawłowska; (-) Zygmunt Ratman; (-) Andrzej Skorulski; (-) Lech Szymańczyk; (-) Renata Szynalska; (-) Marek Wikiński; (-) Ryszard Zbrzyzny.

Ustawa

z dnia

o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest

Art. 1.

W ustawie z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 1997 r. Nr 101, poz. 628) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Osobom spełniającym warunki do uzyskania statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku dla bezrobotnych, określone w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1997 r. Nr 25, poz. 128, Nr 28, poz. 153, Nr 41, poz. 225, Nr 63, poz. 403, Nr 93, poz. 569 i z 1998 r. Nr poz.) przysługuje zasiłek przedemerytalny, o którym mowa w art. 37j ust. 3 i 6 tej ustawy, jeżeli posiadają okres uprawniający do emerytury, w tym co najmniej 10 lat były zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 – 3.

2. Do okresu zatrudnienia , o którym mowa w ust. 1 zalicza się okresy:

1) zatrudnienia w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 oraz zakładach powstałych w wyniku przekształcenia, wydzielenia lub na bazie majątku tych zakładów, do czasu zaprzestania produkcji wyrobów zawierających azbest i oczyszczenia tych zakładów z azbestu, nie później niż do 31 grudnia 1999 r.

2) zatrudnienia w innych zakładach, jeżeli pracownik był oddelegowany i wykonywał stale pracę na terenie zakładów o których mowa w pkt. 2.

3. Prawo do zasiłku przedemerytalnego przysługuje osobie spełniającej

warunki, o których mowa w ust. 1 i 2, która w dniu wejścia w życie przepisów ustawy była zatrudniona w zakładach wymienionych w ust. 2, a rozwiązanie stosunku pracy z ostatnim pracodawcą nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy."

2) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. 1. Pracownikom zakładów wymienionych w załącznikach nr 2 do ustawy, przysługuje prawo do emerytury, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny – 50 lat kobieta i 55 lat mężczyzna,
- 2) mają wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywali pracę w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustaw

2. Przepis art. 6 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. Przy ustalaniu wysokości emerytur i rent dla pracowników, o których mowa w ust. 1 stosuje się przelicznik 1,7 za każdy rok pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy."

3) po art. 6a dodaje się art. 6b w brzmieniu:

„Art. 6b. 1. W okresie pięciu miesięcy, od terminu określonego w art. 2, ust. 1, Fundusz Pracy finansuje wynagrodzenia pracowników zakładów wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy w wysokości należnej pracownikowi na podstawie umowy o pracę, nie wyższej jednak niż przeciętne wynagrodzenie w kwartale poprzedzającym miesiąc wypłaty pierwszego wynagrodzenia.

2. Decyzję o przekazaniu środków na wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1 podejmuje Minister Pracy i Polityki Socjalnej”.

4) po art. 6b dodaje się art. 6c w brzmieniu:

„Art. 6c. Pracownicy zakładów, o których mowa w załącznikach nr 2 i 3, którzy wykonywali pracę w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy a zostaną zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy mają prawo

do:

- a) jednorazowego odszkodowania w wysokości 12 miesięcznego wynagrodzenia, finansowanego ze środków budżetu państwa.
- b) nieoprocentowanej pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej w wysokości 36 miesięcznego wynagrodzenia finansowanej ze środków Funduszu Pracy.

5) po art. 6c dodaje się art. 6d w brzmieniu:

„Art. 6d. Pracodawcy, którzy zatrudnią byłych pracowników zakładów, o których mowa w załącznikach nr 2 i 3, mają prawo do zrefinansowania ze środków Funduszu Pracy, składki na ubezpieczenie społeczne każdego zatrudnionego pracownika, której podstawa wymiaru nie może być wyższa jednak niż przeciętne wynagrodzenie w kwartale poprzedzającym miesiąc wypłaty pierwszego wynagrodzenia przez okres 12 miesięcy”.

6) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. Pracownicy i byli pracownicy zakładów wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy są uprawnieni do:

- a) specjalistycznych badań lekarskich, o których mowa w art. 229, par. 2 i 5 ustawy - Kodeks Pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94)
- b) zwolnienia z odpłatności za korzystanie raz w roku z sanatoriów uzdrowiskowych na podstawie skierowania lekarza sprawującego opiekę nad pracownikami lub byłymi pracownikami,
- c) prawa do bezpłatnych leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, finansowane są ze środków budżetu państwa.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia wykaz leków, o którym mowa w ust. 1 pkt. c.”

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że art. 6a wchodzi w życie z mocą od dnia 29 września 1997 r.

UZASADNIENIE

Projektowana nowelizacja ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest dotyczy wyłącznie kwestii związanych z osłonami socjalnymi pracowników zatrudnionych w zakładach azbestowych.

Projekt ustawy składa się z czterech elementów:

- I. Problematyki związanej z ubezpieczeniami społecznymi**
- II. Problematyki osłon socjalnych dla zwalnianych pracowników**
- III. Problematyki profilaktyki zdrowotnej dla pracowników i byłych pracowników.**
- IV. Sprecyzowania dotychczas funkcjonujących przepisów ustawy w zakresie zasiłków przedemerytalnych**

Ad. 1.

Zgodnie z obecnie obowiązującym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, z 1991 r. Nr 39, poz. 167, z 1992 r. Nr 102, poz. 520, z 1996 r. Nr 63, poz. 292), pracownicy zatrudnieni przy produkcji azbestu mają prawo do wcześniejszego przejścia na emeryturę o 5 lub 10 lat przy przepracowaniu odpowiednio 15 lub 10 lat przy azbeście. Szczegółowy wykaz uprawnionych grup pracowniczych ujęty był w zarządzeniach Ministra Budownictwa i Gospodarki Materialowej. Z upływem czasu wykaz A poszerzony został na wszystkich pracowników zatrudnionych w zakładach azbestowych.

W trakcie rozmów z rządem w 1997 r. postulat zrównania uprawnień wynikających z wykazu A i B rozporządzenia oraz korzystniejszego przelicznika został zawieszony w oczekiwaniu na przygotowywanie nowych rozwiązań prawnych w ramach „Programu Reformy Ubezpieczeń Społecznych”, w których zapowiedziano utworzenie Funduszu Emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Po odejściu od tej koncepcji przez nowy rząd, w trakcie negocjacji w MPiPS (prowadzonych przez Sekretarza Stanu w MPiPS Panią Ewę Lewicką) 15 grudnia 1997 r. stwierdzono w komunikacie, iż „*związki zawodowe zadeklarowały*

przygotowane własnego projektu emerytalnego dla pracowników zatrudnionych przy azbestcie. Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej zadeklarowało podjęcie negocjacji w tej sprawie". W trakcie spotkania 4 czerwca br. podsekretarz stanu w MPiPS odmówiła rozmów na ten temat.

W związku z powyższym wnioskodawcy proponują projekt według zasad uzgodnionych ze związkami zawodowymi polegający na

- zrównaniu uprawnień do wcześniejszych emerytur dla wszystkich pracowników - przyjęto tu analogię z rozwiązaniami zastosowanymi dla zasiłków przedemerytalnych.
- zastosowania przelicznika 1,7 przy ustalaniu wysokości emerytur i rent dla pracowników za każdy rok pracy w zakładach azbestowych

Ad. 2.

Początkowo głównym elementem osłaniającym restrukturyzację zakładów azbestowych miałyby być zasiłki przedemerytalne. W trakcie procesu restrukturyzacyjnego pojawiła się również potrzeba nowego instrumentu - refundacji wynagrodzeń pracowników w okresie na przełomie 1998 i 1999 r. W tym terminie zakłady zakończą produkcję wyrobów zawierających azbest i rozpoczną produkcję nowych wyrobów bezazbestowych. Jest to jednak okres zastoju w budownictwie. Aby wspomóc przedsiębiorstwa w tym trudnym okresie, zapobiegając zaprzepaszczeniu wysiłków restrukturyzacyjnych, wnioskodawcy w art. 1 pkt. 3 proponują możliwość sfinansowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń pracowników, unikając tym samym pochopnych zwolnień.

Inny element związany z przewidzianymi zwolnieniami w ramach restrukturyzacji stanowią instrumenty osłonowe lub wspomagające aktywizację zawodową zwalnianych, zawarte w art. 1 pkt 3 i 5 nowelizacji.

Wnioskodawcy proponują

- 12 miesięczne odszkodowania dla zwalnianych z pracy w wyniku restrukturyzacji
- możliwość otrzymania nieprocentowanych pożyczek z Funduszu Pracy na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- refundację przez okres roku składek na ubezpieczenie społeczne dla pracodawcy zatrudniającego byłego pracownika zakładów azbestowych.

Ad. 3.

W zakresie ochrony zdrowia pracowników i byłych pracowników zakładów azbestowych, wnioskodawcy proponują aby budżet państwa finansował koszty:

- specjalistycznych badań lekarskich,
- zwolnienia z odpłatności za korzystanie raz w roku z sanatoriów uzdrowiskowych na podstawie skierowania lekarza sprawującego opiekę nad pracownikami lub byłymi pracownikami,
- prawa do bezpłatnych leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestzie.

Zaproponowane rozwiązania zgodne są z kierunkami zaproponowanymi w **Zaleceniu nr 1369 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy przyjętym 22 kwietnia 1998 r.** w którym zwrócono się do krajów członkowskich o

- wprowadzenie zabezpieczeń socjalnych dla pracowników, którzy zapadli na choroby związane z pracą przy azbestzie,
- zapewnienie właściwej kontroli i nadzoru medycznego pracownikom poprzez umocnienie roli i środków finansowych przez zawodowe służby medyczne

Ad. 4.

Zawarte w art. 1 pkt. 1 nowelizacji zmiany dotyczące nowego brzmienia art. 6, doprecyzowują wynikające z ustawy uprawnienia w zakresie zasiłków przedemerytalnych dla pracowników zakładów azbestowych, którzy w ramach przekształceń znajdują się w innych przedsiębiorstwach niż wymienione w ustawie w wyniku przekształceń lub upadłości a także pracowników innych zakładów, o ile wykonywali oni pracę na terenie zakładów azbestowych.

Wydatki budżetu państwa

1. Wydatki związane z propozycjami emerytalnymi

- Wcześniejsze emerytury i korzystniejszy przelicznik dotyczyć mogą średniorocznie ok. 20 - 30 osób. Zatem skutki dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych mieszczą się w planie finansowym wydatków.

2. Wydatki związane z osłonami socjalnymi

- Koszty refundacji wynagrodzeń przez okres 5 miesięcy dla ok. 500 pracowników przy przeciętnym wynagrodzeniu w zakładach na poziomie ok. 950 zł. oznacza

wydatki budżetowe w wysokości 2,3 mln zł. Przy założeniu rozwiązania umów o pracę na okres pięciu miesięcy koszty zasiłków (średnio 120%) wyniosłyby ok. 1,1 mln. Oznacza to, że faktyczny koszt budżetu może wynieść ok. 1,2 mln zł.

- Wydatki na zwiększone odprawy dla ok. 1000 pracowników (wraz z przechodzącymi na zasiłki przedemerytalne) przy przeciętnym wynagrodzeniu zakładach na poziomie ok. 950 zł. oznacza wydatki budżetowe w wysokości 11,4 mln zł. (950 zł x 1 tys. x 12).
- Pozostałe wydatki mieszczą się w limitach planu finansowego Funduszu Pracy.

3. Wydatki związane z ochroną zdrowia

- Koszty sanatoriów (przyjmując minimalną stawkę proponowaną w rządowej propozycji rozporządzenia w wysokości 57 zł.) przy pełnym wykorzystaniu skierowań oznacza wydatki budżetowe ok. 170 tys. zł. rocznie.
- Koszty badań profilaktycznych (dla wszystkich pracowników i byłych pracowników w częstotliwości raz na dwa lata bądź raz w roku przy stawkach 200 zł za badanie) oznacza wydatek budżetowy ok. 800 tys. zł. rocznie.
- Wydatki na leki trudne są do oszacowania ze względu na brak precyzyjnego spisu leków przewidzianych do nieodpłatnego korzystania.

4. Wydatki związane z doprecyzowaniem przepisów dotyczących zasiłków przedemerytalnych.

- Nie powodują dodatkowych skutków budżetowych

Oznacza to, że w wyniku uchwalenia ustawy w proponowanym kształcie łączne jednorazowe dodatkowe skutki dla budżetu w 1999 r. stanowiąc będą 12 - 13 mln zł. oraz coroczne wydatki rządu 1,0 - 1,5 mln zł.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 19 czerwca 1998 r.

Cena - 0,33 zł + 22% VAT

